

O dereito de acceso á información pública

El derecho de acceso a la información pública

The right of access to public information

52 Regap

RAZQUIN LIZARRAGA, M. M.
Instituto Vasco de Administración Pública, Oñati, 2015

Regap

RECENSIONES

Martín María RAZQUIN LIZARRAGA presenta unha dilatada traxectoria investigadora que deu como froito a elaboración e publicación de máis de cen achegas entre libros, capítulos de libro e artigos, centrados principalmente no estudo de diversos aspectos relacionados co dereito administrativo. En concreto, a obra *El derecho de acceso a la información pública* ten como obxectivo ofrecer unha exposición teórico-práctica sobre o dereito de acceso á información pública tras a entrada en vigor da Lei 19/2013, do 9 de decembro, de transparencia, acceso á información pública e bo goberno (LTBG), cuxa aprobación supuxo un cambio radical fronte á regulación existente con anterioridade na Lei 30/1992, do 26 de novembro, de réxime xurídico das administracións públicas e do procedemento administrativo común (LRXPAC).

Co fin de cumprir co dito obxectivo, o autor divide a obra en tres partes claramente diferenciadas.

A primeira parte do libro está dedicada á explicación da regulación vixente en materia de dereito de acceso á información pública, e para levar a cabo esta tarefa, RAZQUIN LIZARRAGA distribúe a súa exposición en dez capítulos. No primeiro deles, “Marco normativo do dereito de acceso”, menciónanse as diversas normas en que se regula de forma expresa o dereito de acceso á información pública, tanto no marco europeo como nos ámbitos estatal e local. Cabe sinalar que un dos aspectos máis destacables deste capítulo é que se expón o contido básico de cada unha das normas enunciadas, o que lle permite ao lector apreciar as similitudes e diferenzas existentes entre elas.

Unha vez exposto o marco normativo, defínense no capítulo II os conceptos de transparencia activa e pasiva, e enuméranse as diferenzas e interrelacións existentes entre ambas as dúas; deste xeito, pode observarse que, malia seren complementarias, diverxen en moitos aspectos. Se ben é certo que o tema obxecto da obra é o da transparencia pasiva (dereito de acceso dos cidadáns á información pública), a breve referencia feita neste capítulo aos aspectos fundamentais da transparencia activa parece, canto menos, adecuada, xa que, debido á íntima relación existente entre ambas as dúas formas de transparencia, é conveniente adquirir un coñecemento global desta.

Centrando a exposición no dereito de acceso, no capítulo III da obra conságranse os aspectos materiais deste. Comeza indicando que actualmente o dereito de acceso se regula na LTBG, e que posúe o rango de dereito legal non fundamental, polo que non goza da vía xudicial específica e preferente nin do recurso de amparo. Seguidamente, precísase que se trata dun dereito de titularidade universal que obriga as entidades públicas e privadas sometidas ao ámbito de aplicación da LTBG no seu artigo 2.1, e que o contido do acceso é a información pública. O problema xorde acerca do concepto de información pública, posto que a LTBG establece no seu artigo 13 que se trata dos *“contidos ou documentos, calquera que sexa o seu formato ou soporte, que consten en poder dalgún dos suxeitos incluídos no ámbito de aplicación deste título e que fosen elaborados ou adquiridos no exercicio das súas funcións”*; como pode observarse, trátase dunha definición de tal amplitude que, como ben expresa RAZQUIN LIZARRAGA, non permite exceptuar ningún contido. Finalmente, o autor fai referencia aos límites do dereito de acceso, mencionando as características xerais destes e clasificando en razón do seu obxecto os enumerados no artigo 14 LTBG.

Os capítulos IV e V do libro dedícanse a analizar de que forma pode verse limitado o dereito de acceso á información pública no caso de que existan datos persoais ou empresariais que deban ser protexidos. Deste xeito, o capítulo IV, *“Dereito de acceso e protección de datos persoais”*, trata de mostrar en primeiro lugar que instrumentos se refiren á protección de datos no dereito internacional e no dereito da UE; no que se refire ao dereito español, dedícase un apartado a expor a regulación contida na LO 15/1999, do 13 de decembro, de protección de datos de carácter persoal (LOPD) e no seu regulamento de desenvolvemento, aprobado polo RD 1720/2007, do 21 de decembro; e outro, a analizar de que forma opera a protección de datos persoais como límite do dereito de acceso na LTBG. No que se refire ao capítulo V, nelponse de manifesto o conflito existente entre confidencialidade de datos empresariais e dereito de acceso, e faise especial fincapé no concepto de segredos empresariais, noción que o autor intenta explicar acudindo ás definicións ofrecidas por diversos autores e ao disposto no Acordo da OMC sobre os aspectos dos dereitos de propiedade intelectual (ADPIC).

Os aspectos formais do dereito de acceso regúlanse no capítulo VI. Nel establécese que o procedemento de acceso é un procedemento administrativo, e lévase a cabo unha análise de cada unha das fases polas que está formado. Neste sentido, o autor comeza indicando que o dito procedemento se inicia sempre mediante solicitude do ‘interesado’, que, de conformidade co disposto no artigo 17.3 LTBG, non precisa de motivación; seguidamente sinala que existen supostos en que a solicitude non vai ser obxecto de tramitación, e expón cada unha das causas de inadmisión previstas no artigo 18 LTBG; de forma consecutiva, explica a fase de tramitación da solicitude, que conclúe, sempre e cando non exista ningún límite ao dereito de acceso que provoque a denegación desta, coa proposta de aceptación

da solicitude e a concesión do acceso. Finalizado o procedemento de acceso, notificaráselles a súa resolución tanto ao solicitante como aos terceiros afectados que así o solicitasen, considerándose a falta de resolución e notificación como un suposto de silencio administrativo negativo, e en caso de estimación total ou parcial da solicitude, o órgano competente deberá facilitar a información requirida.

Malia a súa brevidade, o capítulo VII da obra presenta grande interese. Está dedicado á exposición das dúas vías de recurso que a LTBG lles ofrece aos interesados no procedemento de acceso, a reclamación e o recurso contencioso-administrativo, e a súa importancia radica en que se trata dun aspecto que sufriu significativas modificacións tras a entrada en vigor da LTBG.

Para concluír a primeira parte do libro, RAZQUIN LIZARRAGA orienta os tres últimos capítulos á análise do exercicio do dereito de acceso en determinadas materias e por persoas concretas; neste sentido, o capítulo VIII fai referencia á materia de contratación pública, o capítulo IX versa sobre a información ambiental e o capítulo X trata sobre o dereito de acceso dos concelleiros. En cada un deles expónse de forma clara e concisa a normativa aplicable e o procedemento de acceso, e sinálanse os aspectos particulares que se deben ter en conta.

Na segunda parte da obra trátase o dereito de acceso á información pública desde un punto de vista máis práctico co fin de facilitar na medida do posible o exercicio dese dereito; para iso, o autor incorpora unha serie de modelos e diagramas do procedemento de acceso. Cabe destacar que todos os modelos inseridos van acompañados de notas explicativas e de exemplos ficticios que, xunto cos diagramas, lle permiten ao lector comprender de forma máis clara en que consiste cada unha das fases que integran o procedemento de acceso.

Finalmente, a terceira e última parte do libro, “Documentación xeral e bibliográfica”, contén unha recompilación de diversas referencias a exemplos prácticos sobre o dereito de acceso, ademais de incluír unha ampla bibliografía á que o lector poderá acudir se desexa afondar máis nalgún dos aspectos tratados na obra.

Baseándose no exposto, pódese concluír que RAZQUIN LIZARRAGA realiza un extraordinario labor ao expor a cuestión do dereito de acceso á información pública non só á luz da nova regulación contida na LTBG, senón acudindo tamén a outras fontes, tanto nacionais como europeas, coas que se enriquece considerablemente a obra; neste sentido, cabe destacar a oportuna inclusión da xurisprudencia europea e estatal existente en materia de dereito de acceso, así como de diversos informes da Axencia Española de Protección de Datos que esclarecen en boa medida algúns dos temas tratados na obra. En canto aos destinatarios do libro, o autor expón na introdución que está especialmente dirixido aos responsables e empregados públicos, así como a todas as persoas que se poñen en relación coas Administracións públicas exercendo o dereito de acceso á información pública; non obstante, pode considerarse que se trata dunha obra cuxa lectura tamén é moi recomendable para todos aqueles que, por un ou outro motivo, estean interesados en comprender dunha forma clara e detallada en que consiste o dito dereito e de que forma pode verse limitado o seu exercicio.

Antía Boo Corral
Graduada en Dereito
antia_bc@hotmail.com

regap

RECENSIONES